

Секція 1. «СУЧАСНІ ПИТАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ЙОГО ВЕДЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ»

УДК 330

А.В. БАТОЖСЬКА, магістр, НТУ «ХПІ», м. Харків

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ОЦІНКИ

Економічний розвиток України залежить від ефективності функціонування сфер її народного господарства. Важливе значення приділяється основним засобам як головному елементу матеріально-технічної бази підприємства. Ефективність використання основних засобів залежить від організації своєчасного одержання, надійної і досить повної обліково-економічної інформації. У цьому зв'язку зростає роль та значення організації обліку як однієї з найважливіших функцій управління.

Основні засоби відіграють значну роль у процесі праці, так як вони у своїй сукупності утворюють виробничо-технічну базу і визначають виробничу потужність підприємства. Протягом тривалого періоду основні засоби надходять на підприємство і передаються в експлуатацію; зношуються в результаті експлуатації; піддаються ремонту, за допомогою якого відновлюються їх фізичні якості; переміщуються всередині підприємства; вибувають з підприємства внаслідок недоцільності подальшого застосування. Зважаючи на це, питання раціональної організації обліку основних засобів є досить актуальним. Вирішення цього питання дозволить більш ефективно вирішувати задачі управління процесами збереження, руху та ефективного використання основних засобів.

Основні засоби є одним із трудомістких об'єктів бухгалтерського обліку, що обумовлено, насамперед, складністю їхньої структури та різноманіттям облікових задач. Проблемам організації обліку основних засобів, а також

питанням їх оцінки присвячено багато наукових праць українських вчених: Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, П.І. Гайдуцького, Г.І. Гринман, В.М. Жука, Г.Г. Кірейцева, В.Б. Моссаковського, М.Ф. Огійчука, Л.К. Сука, Ткаченко Н.М. та інших.

Аналіз літературних джерел дає можливість стверджувати, що немає однозначного визначення завдань обліку основних засобів, проте всі вони досить наближені.

Так, Гринман Г.І. пише, що правильна постановка обліку основних засобів повинна забезпечити: чітке документальне оформлення та своєчасне відображення в облікових регістрах надходження, переміщення, ліквідації та вибуття основних засобів; найсуворіший систематичний контроль за збереженням кожного об'єкта основних засобів і ефективним використанням машин, устаткування, транспортних засобів і виробничих площ; правильне обчислення і своєчасне відображення в обліку амортизаційних відрахувань та сум зносу основних засобів; правильне відображення витрат на ремонт основних засобів [2, с.222].

Н.М. Ткаченко вважає, що бухгалтерський фінансовий облік основних засобів повинен забезпечити: контроль за зберіганням основних засобів; своєчасне, правильне документальне оформлення відображення в обліку надходження основних засобів (фондів), їх внутрішнього переміщення (з цеху в цех, зі складу на склад, з відділу у відділ тощо), ефективного використання, вибуття (ліквідація, реалізація, безкоштовна передача); своєчасне (щомісячне) відображення в обліку зносу (амортизації) основних засобів; відображення в обліку витрат на ремонт основних засобів; визначення результатів від ліквідації, а також збитків від списування не повністю амортизованих об'єктів основних засобів; виявлення зайвих та морально застарілих основних засобів [4, с.181].

За словами Г.Г. Кірейцева для успішного вирішення завдань управління процесами виробництва і відтворення основних засобів праці, постійного

утримання їх у придатному до функціонування стані і забезпечення ефективного використання необхідна інформація не тільки про їх вартість, але і детальні відомості про матеріально-речовий склад, корисні зовнішні функції, стан готовності до експлуатації та інші дані [3,с.12].

У системі бухгалтерського обліку наявності та руху основних засобів визначальну роль відіграє також концепція їх оцінки, яка повинна забезпечувати виконання принципу об'єктивності у формуванні фінансової звітності підприємства. Основні вимоги до бухгалтерського обліку (реальність, точність, простота, своєчасність, порівнянність облікових даних) передбачають правильну оцінку основних засобів. Наслідком неправильної оцінки основних засобів може стати неточне обчислення сум амортизації, що призведе до неправильного визначення собівартості продукції (робіт, послуг). Деякі вчені вважають, що оцінка основних засобів – це специфічна форма ціни, яка використовується для правильного визначення їх загальної вартості, складу та структури, величини амортизаційних відрахувань, собівартості продукції, а також прибутку й рентабельності роботи підприємства.

В бухгалтерському обліку застосовують такі види оцінок основних засобів: первісна вартість, відновлювальна вартість, залишкова вартість, а також балансова вартість, справедлива вартість тощо. Вченими досліджено, що існують певні проблеми у визначенні вартості основних засобів. П(С)БО 7 передбачає три види оцінок: первісна, переоцінена і ліквідаційна, визначення яких наведене у п. 4 цього стандарту. Однак у тексті стандарту згадується термін «залишкова вартість». У міжнародному обліку особливе місце займає поняття «справедливої вартості», оцінку за цією вартістю використовують і в українській обліковій практиці. За справедливою вартістю оцінюються основні засоби, які надходять на підприємство як внесок до статутного капіталу, при безоплатному отриманні об'єкта тощо, але визначення цього поняття не наведене в П(С)БО 7 «Основні засоби», тільки в П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств». Ці невизначеності можуть призвести до суттєвих викривлень в

обліку[1].

Також актуальною проблемою є те, що в даний час більшість економістів вважають, що при оцінці основних засобів в умовах інфляції застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Навіть якщо ціни будуть на одному рівні, потенціал основних засобів не залишається незмінним, оскільки скорочується термін їх служби, вони стають морально застарілими. Основні засоби, придбані в різний час, та які мають однакові характеристики будуть мати різну вартість[8].

Дослідники пропонують для більш адекватної, точної та достовірної оцінки основних засобів ввести класифікацію за характером участі активу у виробничо-господарській діяльності підприємства. Кожен об'єкт за ознакою повинен бути віднесений до одного з наступних категорій: робочі (операційні) активи які поділяються на: спеціалізовані активи; неспеціалізовані активи; інвестиційні активи; надлишкові активи. Вони переконані, що така класифікація дозволить отримати достовірну вартість основних засобів.

Узагальнюючи проведені дослідження завдань обліку основних засобів можна зробити висновок, що більшість авторів сходяться до того, що пріоритетними завданнями організації обліку основних засобів є: правильне документальне оформлення та своєчасне відображення в регістрах обліку надходження, внутрішнього переміщення й вибуття об'єктів основних засобів; контроль за збереженням основних засобів; контроль за витратами на ремонт основних засобів, а також за ефективністю використання основних засобів; правильне обчислення та відображення в обліку сум амортизації; отримання документально обґрунтованих даних про наявність та рух основних засобів за місцями їх експлуатації, а також у розрізі осіб, відповідальних за її збереження.

Тобто для ефективного управління необоротними матеріальними активами підприємства необхідним є урегульованість питань, що стосуються їх раціонального облікового відображення.

Список літератури: 1. *В.С. Семйон.* Оцінка основних засобів в українській та угорській обліковій практиці // Вісник ВХНУ, –2010 –№4–с.96-100. 2. *Гринман Г.И.* Бухгалтерский учет в сельском хозяйстве / Гринман Г.И. ; [3-е изд., перераб. и доп.]. М.: Агропромиздат, 1989. – 495 с. 3.

Кірейцев Г.Г. Облік основних засобів у сільськогосподарських підприємствах / Г. Г. Кірейцев, Л. О. Іваніщенко; ред. В. Д. Гревцов ; рец. : Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Данилюк, В. І. Митрофанов. – К. : Урожай, 1987. - 176 с. 4. *Ткаченко Н.М.* Бухгалтерський інансовий облік на підприємствах України : підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / Н.М. Ткаченко [6-те вид]. – К.: А.С.К., 2002. – 784 с.

УДК 330.341.1

І.А. ЮР'ЄВА, к.е.н., доцент, НТУ «ХП»

Т.В. БЕРЕЗІНА, магістр, НТУ «ХП»

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Заробітна плата є основним джерелом грошових доходів найманих працівників, з одного боку, а з іншого – певною часткою витрат підприємства і найефективнішим засобом заохочення працівників до високопродуктивної праці. Важливою складовою управління оплатою праці є її організація на підприємстві, що обумовило актуальність обраної теми.

Метою дослідження є розкриття сутності організації обліку з оплати праці, визначення підходів до її удосконалення.

Теоретичні, методичні і прикладні питання багатопланової проблеми організації обліку праці та її оплати завжди були предметом наукових досліджень, зокрема, таких відомих українських учених-економістів, як: П.Й. Атамаса, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, М.В. Кужельного, В.В. Сопко, В.Г. Швеця та інших.

Основними законодавчо-нормативними актами в Україні, які регулюють розрахунки з оплати праці, є: Кодекс законів про працю України, Закон України "Про оплату праці", Закон України "Про відпустки", Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб", Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності", Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" [1].

Основним документом, який визначає застосування на підприємстві оплати праці, розміри основної, додаткової заробітної плати, преміювання